

??itme Cihaz?ndan Sa?lanan Faydan?n K?salt?lm?? Profili (APHAB-TR)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ??itme Cihaz?ndan Sa?lanan Faydan?n K?salt?lm?? Profili (APHAB-TR). Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23906>

Özet

İtme Cihazından Saılanan Faydanın Ksalım Profili (APHAB-TR), orijinali **İtme cihazı** kullanan bireylerin cihazlardan algıladıkları faydayı ve yadıkları zorlukları ölçmek üzere geliştirilmiş olan Abbreviated Profile of Hearing Aid Benefit (APHAB) ölçeğinin Türkçe **uyarlamasıdır**. Bu ölçek, kullanıcıların İtme cihazını takmadan önceki ve taktıktan sonraki durumunu karşılaştırması için tanınarak, cihazın gerçek yaşam koşullarındaki performansını ve kullanıcıların genel **psikometrik** memnuniyet düzeyini belirlemeyi amaçlamaktadır. APHAB-TR, özellikle klinik ortamlarda İtme cihazı uygulamasının başarısını değerlendirmek için hızlı ve etkili bir araç sağlamaktadır.

Uyarlama çalışması, A. Ceylan tarafından 2012 yılında gerçekleştirilen bir **yüksek lisans tezi** kapsamında yapılmıştır. Bu çalışmada, ölçeğin Türk kültürüne ve diline uygunluğunu test ederek, İtme rehabilitasyonu alanında kullanılabilecek güvenilir ve geçerli bir değerlendirme aracı sunmayı hedeflemiştir. Ölçek, dört temel alt boyutta (İletim Kolaylığı, Yankılanma, Arka Plan Gürültüsü ve İtici Sesler) kullanıcıların deneyimlediği zorlukları derecelendirmesini ister.

Anahtar Kelimeler

İtme Cihazından Saılanan Faydanın Ksalım Profili, APHAB-TR, İtme Cihazı, İtisel Fayda, Memnuniyet, İtme Rehabilitasyonu, Uyarlama, Odyoloji.

Yazarlar

Orijinal Yazarlar: Robyn M. Cox, C. G. Gilmore (1990).

Türkçe Uyarlamayı Yapan: A. Ceylan (2012).

Amaç

APHAB-TR'nin temel amacı, **İtme cihazı** kullanan bireylerin günlük yaşamda karşıladıkları İtisel zorlukların ve cihazın sağladığı faydanın öznel değerlendirmesini yapmaktır. Ölçek, kullanıcıların cihazı taktıktan sonra hangi ortamlarda daha az zorluk yaşadığını veya hangi seslerin hala rahatsız edici olduğunu belirlemeye yardımcı olur. Bu, klinisyenlere cihaz ayarlarını kişiselleştirmede ve hasta beklentilerini yönetmede kritik bilgiler sunar.

Uyarlama çalışmasının özel amacı, orijinal APHAB ölçeğinin psikometrik yapısını ve klinik uygunluğunu Türk popülasyonunda doğrulamaktır. Böylece, Türkiye'deki odyoloji ve İtme uzmanları, cihaz memnuniyetini objektif kriterlerle değerlendirebilecek standart bir araca sahip olacaktır.

Yapı

İtme Cihazından Saılanan Faydanın Ksalım Profili (APHAB-TR), dört ana alt boyutu ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Bu alt boyutlar, itme cihazı kullanıcıların günlük hayatta en sık karşılaştıkları zorluk alanlarını kapsar:

İletim Kolaylığı (EC - Ease of Communication): Özellikle sessiz veya nispeten kolay dinleme koşullarında konuşmayı anlama becerisini ölçer. Yüksek puanlar, iletişimin daha kolay olduğunu gösterir.

Yankılanma (RV - Reverberation): Yankılı ortamlarda (büyük salonlar, boş odalar) konuşmayı anlama zorluğunu değerlendirir. Yüksek puanlar, bu tür ortamlarda daha az zorluk yaşadığını gösterir.

Arka Plan Gürültüsü (BN - Background Noise): Gürültülü restoranlar veya kalabalık toplantılar gibi karmaşık işitsel ortamlarda konuşmayı ayırt etme yeteneğini ölçer. Yüksek puanlar, gürültüde daha iyi performans anlamına gelir.

İtici Sesler (AV - Aversiveness): Yüksek seslerin veya ani gürültülerin ne kadar rahatsız edici olduğunu değerlendirir. Bu alt boyut, faydadan ziyade rahatsızlığı ölçtüğü için, yüksek puanlar seslerin daha az itici olduğunu gösterir.

Geçerlik

Ceylan (2012) tarafından yürütülen uyarılma çalışmasında, APHAB-TR'nin yapısal geçerliğini ve eşzamanlı geçerliğini incelemek üzere çalışmalar yapılmıştır. Orijinal ölçeğin klinik uygunluğunun değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilen bu tez çalışması, ölçeğin Türk kültürüne transferi sırasında maddelerin anlam ve kavramsal eşitliğinin korunduğunu göstermiştir.

Uyarılma çalışmasında geçerlik analizleri yapılmamasına rağmen, spesifik geçerlik katsayıları bu kaynakta belirtilmemiştir. Ancak, APHAB'in kendisi, itme kaybı şiddeti ve itme cihazı kullanımından elde edilen nesnel fayda ile tutarlı korelasyonlar gösteren iyi kurulmuş bir geçerlik yapısına sahiptir. Türk uyarılmasının da bu yapıyı koruduğu varsayılmaktadır.

Güvenirlik

APHAB-TR'nin güvenilirlik analizleri, uyarılma çalışmasının önemli bir bileşenini oluşturmuştur. Güvenirlik, ölçeğin tutarlılığı ve zaman içinde istikrarlı sonuçlar verme yeteneğini gösterir. Tipik olarak, bu tür ölçeklerde iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı) ve test-tekrar test güvenilirliği yöntemleri kullanılır.

Kaynakta spesifik güvenilirlik katsayıları verilmemiştir. Ancak, uyarılma çalışması, APHAB-TR'nin alt boyutlarının kabul edilebilir düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu tespit etmiştir. Orijinal APHAB ölçeği, yüksek düzeyde güvenilirliği (genellikle Cronbach Alfa > 0.80) ile

bilinmektedir ve Türkçe versiyonun da bu yüksek standardı koruduğu varsayılmaktadır.

Faktör Analizi

APHAB ölçeğinin faktör yapısı, orijinal geliştirme çalışmalarında dört faktörlü bir yapı olarak tanımlanmıştır. Türkçe uyarlama sürecinde, Ceylan (2012) muhtemelen Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanarak bu dört faktörlü yapının (EC, RV, BN, AV) Türk popülasyonundaki verilerle ne kadar uyumlu olduğunu araştırmıştır.

Uyarlama çalışmaları için standardı gereği, APHAB-TR'nin faktör analizinin, orijinal ölçeğin teorik olarak belirlenmiş olan bu dört alt boyutlu yapısını desteklediği ve maddelerin ilgili faktörlere yüklenmelerinin yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Bu, ölçeğin yapısal geçerliğinin önemli bir kanıtıdır.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Orijinal ölçek: Abbreviated Profile of Hearing Aid Benefit - APHAB)

Format: Öz Bildirim Anketi (Self-Report Questionnaire).

Puanlama Sistemi: Ölçek maddeleri, kullanıcı için belirli bir işitsel durumla ne sıklıkta zorluk yaşadığını veya ne sıklıkta rahatsızlık duyduğunu belirten Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanır. Orijinal APHAB, 7 dereceli bir sıklık ölçeği kullanır (Her zaman zorluktan, Hiçbir zaman zorluk çekmemeye kadar). Puanlar, fayda yüzdeleri olarak hesaplanır.

Mevcut Diller: Türkçe (APHAB-TR), İngilizce (Orijinal APHAB) ve çeşitli diğer diller.

Popülasyon Grubu: İtme cihazı kullanan yetişkinler.

Yaş Grubu: Yetişkinler (Genellikle 18 yaş ve üzeri).

Popülasyon Detayları: İtme kaybı teşhis konmuş ve en azından kısa bir süre için itme cihazı kullanan bireyler.

Test Metodolojisi: Bireylere, itme cihazı takılıyken ve takılı değilken belirli işitsel durumlarla ilgili zorluk dereceleri sorulur. İki durum arasındaki fark (fayda), ölçeğin nihai sonucunu oluşturur.

Anahtar Kelimeler

Odyometri, Öznel Değerlendirme, İtme Kaybı, İşitsel Rehabilitasyon, İşitsel Performans, Likert Ölçeği, Fayda Ölçümü.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yazma Adresi: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı (Uyarılma): 2012.

Test Yılı (Orijinal): 1990 (Cox & Gilmore).

İzinler ve Ücret: Ölçenin klinik ve akademik amaçlarla kullanım için orijinal yazarlardan izin alınması gerekebilir. Uyarılma tezi akademik kaynak olarak erişime açılır.

Orijinal APHAB ölçeni, genellikle araştırma ve klinik amaçlar için serbestçe kullanılabilir, ancak Türkçe versiyonun dağıtım için uyarılmayı yapan kurumun (Gazi Üniversitesi) veya yazarın (A. Ceylan) şartları geçerli olabilir.

Orijinal PDF dokümanına buradan ulaşılabilir: aphab-tr-toad.pdf

Kaynaklar

Ceylan, A. (2012). *İtme cihazı kullananlarda, itme cihazı memnuniyet anketi`APHAB`ın klinik uygunluğunun değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tez Merkezi Bağlantısı: tez.yok.gov.tr

Cox, R. M., & Gilmore, C. G. (1990). Development of the Profile of Hearing Aid Benefit (PHAB). *Journal of Speech and Hearing Research*, 33(2), 340-348.

İtme Cihazından Saılanan Faydanın Ksaltım Profili (APHAB-TR)

Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır; bu nedenle, bu bölüm boş bırakılmalı veya ölçenin tam formuna atıfta bulunulmuştur.

Ölçek maddeleri, kaynağın sağladığı metin içerisinde bulunmamaktadır. Maddelere erişim için Ceylan (2012) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezine başvurulması gerekmektedir.